Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1121

ՇԱԲԱԹ 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902

1 ՆՈՅԵՄ. 1902 (Ն. Տ.)

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԵԼԵԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20 Պապը Ալի ճատտէսի, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

10 ՓԱՐԱ

ارمنيجه سورهانداك غزته سى

صاحب امتيازى د. جيوهلك

باب عالى جاده سى نومرو ٢٠

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20. Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած անէ գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՂԱՔԻՍ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը իր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը իր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆրք. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸՍԿՍԻՆ
ԱՄՍՈՅՆ ՍԿԶԲԸ
10ին, 20ին, 30ին

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.
Մէկէ աւելի անգամներու համար յատուկ պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
Կ՚ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
Արշալոյսին

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԴՐԱՄՕԺԻՏԸ
(ԱՆԳԼԻԱԿԱՆԸ ԹԷ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆԸ)

Մեր այս յօդուածներուն նպատակը անգլիական կամ ֆրանսական բարքը, սովորութիւնները և նկարագիրը [illegible]

[illegible]

Կէս դար առաջ Ֆրանսայի ժողովրդեան թիւն էր 35 միլիոն, իսկ այժմու թիւն է 38 միլիոն. [illegible] 3 միլիոն [illegible] Անգլիա [illegible] 27 [illegible] 41 միլիոնի [illegible] 14 [illegible] 8 [illegible] Անգլիա [illegible] 51 [illegible]

[illegible]

ԼԻՈՆՔԷ

ՎԵՊԻՆ ԱՊԱԳԱՆ

ՑՆՑՈՂ ՊԱՏԳԱՄ ՄԸ

Ֆրանսացիները Ժիւլ Վէռն մը ունին, [illegible]

[illegible]

ՇԱՒԱՐՇ

ԻՆՉՈՒ ՍՈՒՏ ԽՕՍԵՑԱՅ
(Հին պատմութիւն)

Այն տանն, ես ու Ասոմ քաջեկամս, [illegible]

[illegible]

—Ախ, երբեմն չատ կը տանջուիմ,

[illegible]

(Շար.)

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ (6)

Ց. Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ
ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ

Բ

—Մանչ մը բերեր է, բայց չատ [illegible]

[illegible]

—Մանուկ աղա, Մանուկ աղա...

[illegible]

երբ մեծ մայրս խօսքը կ'ընէ «վաճառականութեան դասերուս» և երբ վերջապէս նուլը կը հորդընէ. խնդա՛ կէն, կը հասնամ ու միտքը դրեր է որ ասոր ծախէ, ինծի դրամագլուխ տալու համար, որպէս զի վաճառականութեան սկսիմ։

—Է՛հ, եթէ այդպէս կը ըսես, մի երթար, վերջացուր այդ դասերդ, բայց չհրաժարիլ զոյգերը ձգել մը.

—Ըսմար եմ դաւն...

Ու ակամայ անոր քաղցր մը, թէ ինքը ինչպէս կը սիրէ զայն, ան ինչպէս կը վերաբերուի եղեր իրեն նկատմամբ, ինչ անասն աղջիկ մըն է եղեր, վերջապէս անանկ զովասանական մը, որ մարդուն համբերը կուգայ։

Եթէ դիմացս անցնէր ու ամենայն պարզութեամբ մը ըսէր. «Դա՛ն ապուշ ես, յիմար ես, անանկ մըն ես», պէտք պատասխանէի. «չէ՛ մնար, դու դու վարդը հանարած ես»։ Բայց ան անանկ խելք ունի աղջկան մը պէս ու քեզ մըն ու երթալ մաքի յաղթութիւններուն վրայ, որուն բոլոր ճարտարութիւնը կը կայանար Քաղեցի մէջ կարելի եղածին չափ շատ ասել ընելու խոնելու — խանձել տալու, քանի կ'ուզեմ — կեռ գիշերին Կամորիինուց երթալ վեր մը եւ, ու լսելու, չգիտեմ ինչպիսի ասնի մը մէջ, չիտակը ասանկ բան չէ...

Ու մտածեցէք որ ամէն մեղքս վրայ, Աստուած բարեկամս, անոր յաղթուած բանաստեղծացած չեղած մը կ'ուզեմ ըսեր.

—Մասնէ՛, զգացումս ինչ ասանկ մարդուս ըլլալուն նայէ, դուն ձեռքը անգամ չուզեցած չեմ, դէմ դիմացս կը նստինք, կը խօսակցինք, կ'ըսէր։

—Ասանկ՛, կ'ըսէի ես ինծի, ինչ կրնայի ընել. կարելի՞ է ասոր աղջըրին մէջ պաղ ջուր թափել... մանաւանդ այս «զարդարած» աղջան, որ մէկ երբ կուգայ չէր նայեր...

* *
*

—Օրդդի՛, ասս ինչ բան է զլխուս եկածը, կ'ըսէր որ մը Աստծին մեծ մայրը, Աստծս ասոր կը խօսի եղեր. Թեւերին մաւերին պաշ աղջիկներու խանձէ մը կ'երթայ եղեր, «Թենձեւրութեան» դաս պէտք առնել ըսելով...։

—Մարդավարութեան դաս ըսէր նէ, աւելցուցի միտքս, բնաւ վախնալու չէր ասոր երևան ելլելուն։

Բայց չկրցայ մտածումս չարունակել. անանկ աղաչող, պաղատող դէմք մը ունէր, ու լսին արցունքները, այնքան յուզիչ էին, որ, սրտովս ասէի.

* *
*

—Ալ սրտովս ասէի, պէտք ասնեմ Ուէհխեան, կ'ըսէր այն երիկուան իսկ Աստծ...

—Պէտք ասնե՛մ... պէտք առնենք՝ ըսէ սըսրս.

—Հէ՛...

—Նայինք, մի միայն քեզմով պէտք գտնա՞նք, թէ ուրիշներ ալ պէտք հանչնաք, որքա՞ն միամիտ ես...

—Զէ՛, կը սխալիս, ու կը վըտասրը զիս, կ'ըսէր բարեկամս. մինչեւ հիմակուան հետը ունեցած կեանքս, ինծի աս համոզումին յանգեցուցեր որ ինձմով, ու մի միայն ինձմով է զբաղած...

—Եթէ ասանկ չէ՞ ըլլայ...

—Ա՛հ, եթէ ասանկ չըլլար... բայց ինչ զարմանալի հարցում, զիտե՞ս ինչ կ'ընէի. մէկ մըն ալ երեսը չէի նայեր... ինչ կը կարծես...

—Իրա՞ւ կ'ըսես...

—Այո՛...

—Ուրեմն բարեկամս, մի բարկանար, երեկ գիշեր, այդ քու ասերդ ու մի միայն քեզմով զբաղած Ուէհխեանիդ հետ լուսցուցի. հասկցա՞ր...

Հարսնցին աղջկաութեանը տակ, գեթ գէղին կարմրեցու, աղեկ խօսիլ, բառերը կոկորդէն դուրս չելլան, ու գլխարկը առնելով, ելաւ գնաց...

—Աստ՛մ... կը պոռամ ետեւէն։

Զգայնականներ։

* *
*

Ինծի պաշտօնէութիւն որ Աստեղ մէկ մըն ու ասքըչէր Նեռերգովքի ու Գեղեցի ամէն ներս. բայց ինչ ըսեմ ասոսին աղասոր աղջիկութիւնը, երբ մէկ կողմէ ալ գէս զրէնց «զարդարած» աղան մը ընկերակցութեանը։

Ցտեսիմ...։

Բէյր— ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՐԷՑ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱՅԻ ԴԱՇԱԺԱՌԱՆԳԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Քաղաքական չըլլանակներու մէջ օրուան խօսակցութեան նիւթն է Տանըմարքայի գահաժառանգ իշխանին՝ այս պահուն գերման կայսեր առած այցելութիւնը։ Ու յիշուի տեղէկ կարևոր դէպք մըն է, աս ակնարկելով որ Շլեզվիկ-Հոլշթէյնի Գերմանիոյ կցուելէն ի վեր Գերմանիոյ և Տանըմարքայի արքունիքներուն միջեւ յարաբերութիւնները այնքան մտերմական չէին։ Տանըմարքայի ժողովուրդը երբէք չէր համակերպած այդ նահանգին կորուստին, և միւս կողմէ Բրուսիա ալ գիտակից գանուելով իր ազգութեան՝ Տանըմարքացիներու քով հանգած հակակիր զգացումներուն, Շլեզվիկի բըռնաբարուելը պաշտպանելու համար է գործ դրած է գրեթէ այնքան խիստ միջոցներ, զորս կը գործադրէ բևեռնական նահանգներու բռնաւորման համար։ Իսկ հիմայ, «Բէռլինէր Զայթունգ» բարի գալուստ մաղթելով Տանըմարքայի գահաժառանգին, գոհունակութեամբ կը հաստատէ թէ Տանըմարքայի մէջ կը նշմարուի այժմ հակակրական չարժումը, թէ նոր ակնարկ մը անցած է գործնական գլուխը, որ այլ եւս հանդուրժուած չէ նոյն դժնդակ նահանգին կորուստին յաւելը, և աւելի գիտակից իր շահերուն, կ'ուզէ սիրով այցելել Գերմանիոյ հետ։ Ցեչնալ թերթը պատապահելով այն զրոյցին թէ Դանիոյ գահաժառանգին այս այցելութեան նպատակն է զինակցութիւն մը յառաջ բերել Գերմանիոյ և Տանըմարքայի միջեւ, կ'ըսէ թէ չի հաւատար այդպիսի լուրի մը, որովհետեւ իրենց ներկայ կացութեան մէջ պէտք չկայ այդպիսի համաձայնութեան մը։ Գերման թերթին այս վերջին կարծիքը ճիշդ կ'երեւայ։ Բայց ֆրանսական թերթեր, պատասխանելով այն յայտարարութեան թէ Տանըմարքայի մէջ նուաղած է գերման ազգութեան հակակիր չարժումը, կ'ըսեն թէ «խաղաղ սիրտ մըն է ասոր կայ։ Տանըմարքայի ժողովուրդը չատ լաւ գիտէ որ եթէ երբեք օրին մէկը աղանաւորեալ մը պէտք ըլլայ իր անկախութեան, առեւկայ Գերմանիոյ կողմէ միայն կրնայ ըլլալ, որովհետեւ իրեն արամադրական ընթացքը կը պահանջէ որ Տանըմարքա գերմանական դաշնակցային պետութեանց չարքին մէջ մանէ, եթէ օրին մէկը կարենայ իրագործել համագերմանութեան ընդարձակումը։ Այս հաւանական վտանգը կը մղէ Տանըմարքայի ժողովուրդը՝ վերապահութեամբ վարուիլ Գերմանիոյ հետ ունեցած իր յարաբերութիւններուն մէջ։» Այս նկատողութիւններէն կը հետեւցուի թէ Տանըմարքայի գահաժառանգին Գերմանիա այցելութիւնը պարզապէս քաղաքավարական փայլ մըն է, և իրաւ պարզ զրոյցներ պէտք է նկատել Տանըմարքայի չէզոքացման, կամ գերման գահաժառանգին՝ Դանիոյ գահաժառանգին հետ աղջկան՝ այն է Թիրա իշխանուհիին հետ ամուսնանալուն վերաբերեալ խօսքերը։ Ասոնց մասին ոչ Գերլինի և ոչ Քոբէնհակի մէջ պաշտօնական գիտցած մը հրատարակուած և այդ զրոյցներուն վաւերականութիւն մը տրուած է։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ.— «Պերլինէր Թակէպլաթ»ի Հռոմի թղթակիցը տեղեկացութիւն մը ունեցեր է Վատիկանի պաշտօնեայ բարձր անձնաւորութեան մը հետ, որ յայտարարեր է թէ «Վատիկանի և Ֆրանսա. կառավարութեան միջեւ յարաբերութիւնները ու և է փոփոխութիւն կրած չեն։ Հռոմի մէջ բնականաբար գոհ չեն Ֆրանսա. դաւկիրէին հակակղերական օգիէն, բայց Վատիկան ակէ երկինք չպառաւ, ոչինչ իսկ եթէ Ֆրանսա. հանրապետութիւնը ջնջէ Ֆոնալուի օրէնքը, ինչպէս նաև բոլոր միաբանական կրթական հաստատութիւնները։ Վատիկան անապրիր պէտք մնայ այս բոլոր դէպքերուն մէջ, և այն ատեն միայն պէտք բաղդատէ, երբ ֆրանս. կառավարութիւնը ջնջէ ուղէ Վատիկանի հետ կնքուած կոնկորտան։ Այս պաշտօնէն իր բաղօքը դնէ, ու կը բաղդատէ, և անհրաժեշտ ալ է։ Վատիկանի այս երկայնմտութիւնը կամ համակերպութիւնը ունի իր նիւթական թէ բարոյական պատճառները։ Անա՛ այդ բարոյական պատճառները.— Կարդինալ Ռամբոլլա այնքան յառաջ գացած է իր ֆրանսասէր քաղաքականութեան մէջ, որ չի կրնար անմիջական և ուղղակի փոփոխութիւն մը տալ բերել այդ քաղաքականութեան մէջ, առանց ուղէտ մը պատճառ ըլլալու։ Ուստի պէտք է որ երկուստեք փոխէ, և իր քաղաքականութեանը ազգութեանը զոհէ նոյն իսկ Սենեկալէն չակը և իրագիտութիւնը, և այս՝ Ֆրանսայի հետ խզում մը յառաջ չբերելու համար։ Գալով Պապին, անիկայ միշտ կը յուսայ որ Ֆրանսայի մէջ կարգութիւնը պէտք կրնայ բարեփոխութիւն մը կրել. ուստի պէտք չէ կաթոլիկներուն երեսը ձգել նկատմամբ արուած նախապատուաթիւնէն հրաժարիլ։ Գալով այն նիւթական պատճառներուն, որոնցմէ մղուած Վատիկան այժմ չուզեր սէն բաղդք ուղղել Ֆրանսական դաշնակիցին ընթացքին դէմ, ասոնք կարելի է ամփոփել հետեւեալ կերպով.— Եթէ Ֆրանսայի կրօնական պետական ջնջուի, առեւկայ ֆրանսացի կաթոլիկներուն համար 50 միլիոն ֆր.ի կորուստ մը պէտք նշանակէ, որուն փոխարէնը իրենց քսակէն վճարել պէտք հարկադրուին անոնք։ Ասոր հետեւանքը այն պէտք ըլլայ որ, այսուհետեւ անոնք խիստ քիչ դրամ պէտք ղրկեն Հռոմ, և հետեւաբար ծաւալման գործը, որ մասնաւորապէս ֆրանսական դրամով կը յառաջանայ, և ուրիշ շատ գործեր ալ պէտք ջլատուին, և նոյն իսկ Սենեկալին պէտք զրկուի իր գոյութեան միջոցներէն։ Եթէ նկատի առնուի մանաւանդ թէ Ֆրանսացիներն են որ կը լեցնեն գրեթէ երեք չորրորդը Ս. Պետրոսի գանձանակին որով կ'ապրի Վատիկան, կրնայ երեւակայուիլ այն ահարկու և գրեթէ մահացու հարուածը, զոր Ֆրանսայի կրօնից պիւտճէին ջընջումը պէտք տար Պապութեան։ Միւս կաթոլիկներն ալ քաղցրի մարդիկ են, բայց խիստ քիչ դրամ կը զրկեն։» Գալով հանրապետութեան նախագահ Գ. Լուպէի Հռոմ այցելութեան, վերոյիշեալ վատիկանեան անձնաւորութիւնը յայտարարած է թէ Պապին չուրջը գտնուողները հաւատք չեն ընծայեր ասոր։

ՆՈՐ ՄՈՒԶՈԼԻՆՕ ՄԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ.—Իտալայի հաշտեցուց աւազակապետը, որ բանտին մէջ իր օրերը կը քաշէ հիմա, իրեն արժանաւոր յաջորդ մը գտած է։ Իտալական ասպիկանութեան քննիչը այս անգամ Սիկիլիա գրուած է, ուրիշ հաշտեցուց աւազակ մը՝ Վարդալեան՝ ձերբակալելու համար։ Վարդալեան արդէն քանի մը տարէ է վեր ան ու սարսափ մատնած է ժողովուրդը, և վերջին վեց ամսուան միջոցին 10 հոգի սպաննած է։ Զոհերը այն աստակ անձեր են, որոնցմէ կը կասկածէր աւազակապետը՝ իբրև լրտեսներ։ Վարդալեան կեղծանունը, որ, ասկից ձեռ մը աւելի, որ կերպով մը մէկ օրեր իր ի կերպուր մը և ոչ քանի մը կը իր գործը բնակութեան իրեն կրնայ ըլլալ։ Այդ աւազակը ասոր մը ուսուցչութեան է ամէն կողմնածաւալի վրայ, և պէտք է ըսել թէ հարկաւորները չատ կանխանալու կը վըճարեն իրենց պարտքը։

Կը պատմուի թէ Վարդալեան իր զինուորական ծառայութիւնը կատարած է հեծելազօրքերու գունդի մը մէջ, ուր մեղադրելի ընթացք մը չէ ունեցած։ Հաղիւ թէ գունդէն բաժնուած էր երբ իր եղբայրը սպանուեցաւ։ Վարդալեան եղբօրը ձգուած վրէժը լուծել և զարկաւ սպաննեց այն անձը զոր սպարդը կը կարծէր։ Ըստ այ լեռները փախաւ, և անկէ ի վեր աւազակի կեանք մը կ'անցընէ։

Վարդալեան հաղթակելու ինչպէս—

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ.—Պարսկաստանէն տառնուած լուրերու նայելով, վերջերս մեծ հրդեհ մը ծագեր է Պարսկաստանի ամէնէն վաճառաշահ քաղաքներէն Ռաշդի մէջ։ 1500 խանութ և բազմաթիւ տուներ բոցերուն ճարակ եղեր են։ Վնասը մէկ միլիոն ռուպլի կ'ենթադրուի։

ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՌ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ.—Ցոյցական ընդունելութիւն մը եղաւ Ֆրանսացի հռչակաւոր դերասանուհիին, որ անցեալ չաբթու Պերլին ժամանեց։ Գրական և խմբագրական աշխարհին պատկանող իրր երեք հարիւր յետուն անձնաւորութիւններ ներկայ կը գտնուէին զայն հանդիսաւորապէս ընդունելու համար։ Երբ Սառա Պէռնառ հասաւ, խանդավառ ծափերով ողջունեցին զինքը։ Նախորդ իրիկունը Քոբէնհակի թատրոնի մը մէջ ներկայացուած էր, և գիշերը և միւս օրերը երկաթուղիին մէջ անցուցած։ Պերլինի Մեծ Աստուածներ նախագահ Գ. Լէաւիկ Ֆուլտա, որ գերմաներէնի թարգմանած է Էտմոն Ռոստանի «Սիրանօ տը Պէրժըրակ» հռչակաւոր թատերախաղը, և ինքն ալ նշանաւոր թատերագիր մըն է, չեքսպիրին խօսքերով բարի գալուստ մաղթեց մեծ դերասանուհիին։ Ըսելէ թէ Ֆրանսա. գեղարուեստի փայլուն ներկայացուցիչներու այցելութիւնը վայելած է Պերլին, բանախօսը չնորհակալութիւն յայտնեց Արքայական Թատրոնի տնօրէնութեան, որ հաւակ ուրեմն առիթ կ'ընծայէ Պերլինցիներուն հիանալ Սառա Պէռնառի ալ վրայ։ «Ֆրանսայի ժամանակակից գրագէտներուն ամէնէն նշանաւորը, աշխարհի երկու կիսագունդերուն մէջ իր հանճարը ցուցադրելէ ետքը, վերջապէս մեզի ալ կուգայ, ու մենք արտաքին կը զգենք. «լաւ է անագան քան երբեք»։ Կրնանք խոստանալ արէքին Սառա Պէռնառի թէ մեր ժողովուրդին գիտակից հաւատալութեան ջերմ ընդունելութիւնը պէտք գտնէ։» Բանախօսը վերջացուց խօսքը, հիացում յայտնելով մեծանուն արուեստագիտուհիին հանճարին վրայ, որմէ այնքան աղդուած է իր հայրենիքին գեղարուեստական կեանքին ու բանաստեղծութիւնը։ «Գերման ժողովուրդը կը հասկնայ, կը սիրէ Ֆրանսական արուեստը, և կը հիանայ անոր վրայ։ Գեղարուեստին և գեղարուեստագէտներուն ամէնէն բարձր և ազնիւ պաշտօնն է միացնել ժողովուրդները, անհետացնել, զանոնք իրարմէ բաժնող խոչընդոտները, և ազգային քաղաքակրթութեան քով, համազգային քաղաքակրթութեան չէնքը բարձրացնել։»

Տիկին Սառա Պէռնառ յուզուած չնորհակալ եղաւ իր խորունկ չնորհակալութիւնը յայտնեց։

ՀԵՐՄԷՍԻ ԱՐՁԱՆԸ

Հերմէսի արոյրէ արձանը, որ 1901ի գարնան գտնուեցաւ Ցեւնտասանի ծովուն մէջ, այս անգամ նորոգուեր և ճիշդ իր ասլէ վիճակին վերածուեր էֆրանսացի անուանի արձանագործի մը՝ Գ. Անտէի ձեռքով։ Արձանագործը այնչափ հմտութեամբ վերակազմած է այս փոփոխուն գործը, որ կարելի չէ կարծել թէ արձանը վերաչինուած է բազմաթիւ կտորներէ։ Հերմէսի արձանը, որ բնութեան ամէնէն մեծ է, հին յունական ձեռագործի ամէնէն գեղեցիկ նմուշներէն մէկն է, և մեծ մրցակցութիւնը կը հաստատուի Բրոգսմէլէսի մարմարէ Հերմէսին, որ 1877ին գտնուեցաւ Օլիմպիայի մէջ, և աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ արձանը համարուած է։ Իր եղական գեղեցկութենէն զատ, մասնաւոր կարևորութիւն մը ունի իբրև միակ գոյութիւն ունեցող նմոյշը չորրորդ դարուն (Ք. Ա.) արոյրէ արձանագործութեան։ Միւսներն անդը ուրիշ չատ մը արոյրէ և մարմարէ դիւթեր կարելի ալ գտնուած և ջուրին երեսը հանուած էին ասուզակներու կողմէ։ Արձաններ մեծ մասամբ դիմացած են ջուրի ազգեցութեան և խեցեմորթներու յարձակումին և չատ լաւ վիճակի մէջ պահուած են. բայց մարմարեաններ, որոնք բազմաթիւ են, բայց մէկէն աւելի ջրավի մեծ ամբողջ և արժէքէ դիկած են։ Ասէ զատ բեկորներ գտնուած են այն նաւէն որով կը փոխադրուէին գեղարուեստական այս գանձերը, երբ նաւը ընկղմեցաւ Ցեւնտասանի նաւահանգստին ծովերը քերող փոթորկալից ծովերուն մէջ։ Տարակոյս չկայ թէ այս թանկագին բեռը Հռոմայեցի աւխարհակալի մը ձեռք ձգած կողոպուտն է։

Ֆրանսայի արձանագործը 800 Անգլ. ոսկի պէտք ստանայ այս գործին համար, հաւանական է որ Ցեւնտասանի Թանգարանը պատուանդան մըն ալ տայ։

„ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1902

1320	ՕՐ	1902
ՑՃԴ.	ՀՈԿՏ. 19	ԼՏ.
Շաւալ	ՇԱԲԱԹ	Նոյեմ.
1	Սրբոց թարգմանչացն Մաշթոցի, Մովսէսի, Ղեւոնդեայ և Եզնիկի։ — Ծն. Եղիշէի մարգարէին։ —Լս.* Տօն Ամենայն սրբոց։	1
2 ԱՐԵՒ ԾԱԳ 7	ՀՈԿՏ. 20 ✝ԿԻՐԱԿԻ. Զ. զկնի Խաչի. Զորրորդ կիրակի Եկեղեցւոյ։ Հարսանիք։ —	2 ԱՐԵՒ ԾԱԳ 6.57

Ծն.* Մատթէոսի կտրուածի. Տօն է Սուրբ Յովհաննու։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ զանազան կողմերը գործարաններու մէջ աշխատողներով կամ առեւտուրով զբաղող անձերու համար աղօթատեղիներ հաստատուած են, ասոնց մատակարարութեան համար հայթայթութիւններ կան կազմուած։ Ասոնց պարտականութիւնը գտնող կանոնագիր մը պատրաստուեցաւ անցեալ տարիէն և իւրաքանչիւր թեմէ եկող պատգամաւորներու հետ խորհրդակցութեամբ վերջնական ձեւ մը տրուելով, մէկ օրինակը ղրկուեցաւ Ամերիկայի Առաջնորդարանին մէջ, իսկ միւս երկու օրինակը ղրկուեցաւ Էջմիածին, մէկը մըտնելու հայրապետական դիւանը, իսկ միւսը վաւերացուելով ղրկուելու համար դարձեալ Ամերիկա։ Ս. Կաթողիկոսը ասոնց ու և է փոփոխութեան վաւերացուցած է այդ կանոնագիրը և ղրկած, կնքելով անոր օրինութեան կոնդակ մը, որով իր խնդակցութիւնը կը յայտնէ գլուխ եկած ըլլալուն համար այդպիսի կարևոր գործի մը, որով վերջնականապէս ամփոփուած են Ա. Միջէկեա զանուող եկեղեցական և ազգային խորհրդական դասակարգին պարտականութիւնները իրենց աղօթատեղիներուն մատակարարութեան նկատմամբ և կը գտնէ Ամերիկայի առաջնորդին այս մասին ունեցած ջանքերը։ Այժմ հոգաբարձութիւններ կան Փրովիտէնսի, Ուստրի, Պոսթընի, Լօրէնսի, Ֆիլատելֆիոյ և Նիւ-Եորքի մէջ։ Առաջնորդը հիմայ կը գտնուի Նիւ-Եորք, ուրկէ ժողովուրդին համար եկեղեցի մը գնելու կամ վարձելու համար, որովհետեւ մէկ քանի ամիսներէ ի վեր է որ Ե. պիսկոպոսարանի եկեղեցիին մէջ կը կատարուին պաշտամունք և արդէն թէ անյարմար էր թէ անպատշաճ։

ՎՐԱՍՏԱՆԻ էջմածնի Ս. Էջմիածնի մէջ առնել ունեցած ընդունելութիւնը հրատարակած էինք երէկուան թերթով։ Երկու հոգեւոր պետերու այս սիրալիր յարաբերութիւնը քաղաքական ըլլալէ զատ, աւելի օգտակար նշանակութիւն մըն ալ պէտք ունենայ, որովհետեւ մէկ քանի թերթեր վերջերս սկսեր են դարձեալ անհանդերձ գործերու ձեռքն առնել Վրացիներու հաւատակութիւնը չարժել ակզանի հայ ասքերին դէմ։ Ամէն անգամ որ Ս. Հայրապետը կ'երթայ Տփղիս, իր պաշտօնական այցելութիւններու չարքին մէջ չմոռնար նաև Վրաց էջմածնը, ուրիշ միջոց յարգանք մատուցած է. ասիկայ սովորական պատճառ մը չէ որ մէկ թերթ անանք կարգ մը անհարիր ենթադրութիւններ ընեն այն ժողովուրդին դէմ սրտին հետ ապրած են ասկէ ի վեր։ Մոսկուայի «Իվերիա» վրացերէն թերթը յօդուած մը գրած է, որուն եզրակացութիւնը այն է որ Հայ վանականներէն բան մը չասնիլ և բան մը չտալով անանց և այդ կերպով Հայերը կը սովորին հեռանալ Վրաստանէն և այս վերջինը մեծապէս կ'օգտուի։ «Ափսոսալի է Վրաց ազգի ցանկութիւնը որ Հայոց անհատական նախանձելի ազգեցութենէն աղատուի, կ'ըսէ նոյն թերթը, որ իր հարստութեանը կը ձեռնտու և այդ հարստութեան դարձնէ իր պէտքերուն համար։ Եթէ Հայերը իրաւունք ունին միայն իրենց անհատական գոյութիւնը պահելու համար, ինչո՞ւ Վրացիները չունենան նոյն իրաւունքը։» «Իվերիա» կ'ըսէ որ Տփղիսէն մինչև Թելաւ և Ախմետ բոլոր կալուածները մէջ կալուածները և ծառայութիւնը Հայեր են, որոնք ոչ Ռուսերէն գիտեն և ոչ Վրացերէն։ Ուրիշ Վրացերէն թերթ մը ասոյն, «Ցնորք Փուրձելի» կը պատասխանէ անանկ յօդուածին և կ'ըսէ։ «Մենք թող ենք անտարբեր, զարգացնենք վաճառականութիւնը և արհեստները։ Տեղէն ենք, ասոր ինչ աւելորդ։ Կը պահէ ասոնք, այնքան հեռանանք ժողովուրդեանս։ Մենք պէտք է զօրանանք տնտեսապէս և մտաւորապէս և ասոր պէտք ըլլայ միայն համար մեր գլխաւոր և միակ միջոցը։ Ցաւալի է որ մինչև այսօր կան մեր մէջ պարոններ, որոնք կը կարծեն թէ Հայերը ժամանակաւորապէս կը գտնուին Տփղիսի մէջ և պէտք հեռանան։» Անանկ երկու կարծիքներ՝ ուրիշ կը հաստատէ որ «Իվերիա» ընդհանուր Վրացիներու կարծիքին արձագանգը չէ և գոյէ մասնաւոր առուլածաւ մը արդիւնքն են այդ ասելիքը։ Տփղիսի Հայոց բանիմաց մասը կը կարծէ թէ երկուքն արժանաւոր այս ամենը հասարակութիւններ այս երկու ազգերուն պէտք եղած կերպով չլսեր լուսաւորելու նախորդներուն արդիւնքն է։

ՌՈՒՍԱՀԱՅՑ զուանարձի կրնա՞ն կան ասանձներու (Կոնսիստորիա) ասանձ չէ չպէտք ասանձուներու այլեւս մնալ խանձման դասերը, այլ քաղաքային մնա...

ՔԱՄԻԼ ՊԷՌ

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԿԻՆԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Թ.

ԼԻՒՍԻԷՆ

Ու ասկայն չադինուտը բաւական երկար ժամանակ ուղղակի դէպի Լիւսիէնի գտնուած ժայռը ուղղուեցաւ։ Խեղճ կինը, յոգնութենէն ընկճուած, դադրեցաւ այլեւս նշան ընելէ, զգալով վերջապէս թէ իր ամբողջ պէտք է պահէր այն վայրկեաններուն համար, երբ նաւուն մէջիններու իր ցրած նշանը անտեսելու չափ մօտեցած ըլլային։ Նոյն իսկ բաւական երկար ժամանակ, քիթեռզին եկեր մը քովէն, ո՛չ չնայեցու նաւուն եկած կողմը, և ժայռին վրայ նստած ձեռքը՝ ունքը գլխուն յենած։

Երբ անգամ մըն ալ աչքերը վեր առաւ և հեռուն դիտեց, յուսահատութեան սոսկալի աղաղակ մը արձակեց։

Շոգենաւը առաջ է թէ մօտեցած էր, և կարելի էր յստակօրէն նշմարել ծխնելոյզը, երկու կայմերը, բարձր կամրջակը, ու նաւակամուրջը որուն վրայ բնական դիզուած ըլլալ կը թուէին. բայց ապահովաբար Լիւսիէնի ըրած նշանները չէր տեսած, և ճամբան զգալապէս փոխած կը թուէր։ Փոխանակ ուղղակի դէպի կղզեակը ուղղուելու, ձախին դարձեր էր, և մէկ կողմէն կ'երեւար հիմայ, ու քովերովին դէպի ասորին ... կողմ մը երթալ կը թուէր։

Լիւսիէն նորէն փորձեց չարժել իր ձերմակ քօղին կտորը, զայր անոր տուած, սոսկալի վհատութեամբ մը համոզուած և զգալով թէ քիչ մը ատեն ունէր, որուն մէջ ծաղած յոյսը ուրիշ արգելքով չպիտի ունենար, եթէ ոչ գինքը առանձնացնէ չատ աւելի խորունկ և անհուր յուսահատութեան մը մէջ ձգել։

Վերջապէս, հեռաստանէ կուսակալութեամբ աչքերը դարձուցին, և ձեռքերովն ամբողջ անձրեւ մը գոլ սկսաւ։ Լիւսիէն, ցաւոտ ոտքերուն, ընկճուած, գլխուն մազերը դէմքին վրայ թափած, անզգոյշ անձրեւին ցուրտ ջուրերով խորտակուած չորանալով, անօթութենէն, ծարաւէն և տեւական յոգնութենէ մը ընկճուած, հասած ասկեց կենդանի ձայնին վրայ, խեղճ անշունչ կոյտ մը ձեւանալով, որուն վրայ դժուարու կ'երեւար կեանքի նշոյլ մը։ Այս վիճակին մէջ արտասուանքները գոցուեցան, կատարեալ անզգայութիւն մը նկարուեցաւ դէմքին վրայ, անոր հեծեծանք մը մը ելաւ չրթունքներէն, մազերն անդամները թուլցան. և ինկաւ հոն նուաղած... թերեւս մեռած։

Ժ.

ՀԵՏԱՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Զրոյցները ապահով ոտք մը պահպանելու պէտք չէր միայն որ տարած էր Մոպէրթէնը ծովեզերքին մօտ խարխափելու, մինչ նաւաստիները ինքզինքնին արկածութեան տուած էին բոլորովին։ Զարդարիչը զգացեր էր որ անհրաժեշտ պէտք կայ ճարտար նաւավարի մը, որ այս ծովերուն մէջէն գրաստներ ապահով կերպով առաջնորդէ մինչև Սալթա, ուր մարդիկ էր ծախել զայն։

Այս կոզմերուն քաջածանօթ նաւաստի մը խնդրուեց այն իրիկունը Մօպէրթէնի ներկայացնել չատ ճարտար և փորձառու նաւավար մը, որ քաջասրտ ասոր չարունակ նաւարկած էր Միջերկրականի վրայ, և որուն դիւրաթեան խնդրը ամէն բան ընդունելու պատրաստ էր, բաւական էր որ խոչոր գումար մը տրուէր իրեն, և ինքը պէտք յօժարէր Այսէնը առնել ուր որ ուզեն։

Ժամը իրիկուան 11ին (Ը. Ե.), այսինքն Ֆրանսիա ու Մէտոնի փախուստէն ժամ մը առաջ, ճիշդ անոր փախուստին ծառայող մակոյկը զբօսանաւուն կը մօտենար, իր մէջը ունենալով պատուաւոր նաւաղեկը, Սեբիլ, և անոր ընկերացող նաւաստին։

Կարճահասակ, մաղոտ մէկն էր այդ Սեբիլը. բոլորովին չէկ ու սակաւ, և բնաւ չէր ցուցներ թէ վաթսուն և հինգ տարեկան եղած ըլլայ։ Իր խորութեամբ աչքերովը հեռաղօտէր նայուածք մը ձգեց զբօսանաւուն վրայ, յետոյ դարձաւ Մօպէրթէնի, որ լաւին կը դիտէր զայն, անոր ծովակալներէն երեւոյթէն գոհ մնացած։

—Բարե՛ւ, ըսաւ մարդուկը՝ առանց բուրդէ գլխարկը հանելու։

—Գիտե՞ք թէ ինչ պէտք ընէք, պատասխանեց Մօպէրթէն՝ միւսին չափ լակոնական եղանակով։ Անշուշտ գիտէ թէ ի՛նչ պէտք վճարեմ... կ'ենթադրեմ յօժարէք Այսէնը առնել ուր որ ուզենք։

—Ժամը...

որ կ'ընդունիք պայմանը, զոր որ հոն կը գտնուիք։

Սեբիլ հաւանութեան չարժում մը ըրաւ, և ըսաւ.

—Նոյն իսկ ձեր նաւուն համար գիշերը մըն ալ գիտեմ։

—Իրա՞ւ, պատասխանեց Մօպէրթէն հետաքրքրուած։

—Միայն թէ փոխանակ Մալթայի պէտք է Թրիեստ երթանք։

Մօպէրթէն դէմքը կնճռոտեցաւ.

—Զո՛ր օրինակ, ըսաւ, այդ բոլորովին կը փոխէ իմ ծրագիրները։

—Թրիեստէն ճիչդ ձեր ուզած գործն է, պատասխանեց նաւաղեկը խորհրդաւոր նայուածքով մը։

—Թո՛ղ Թրիեստ ըլլայ, յարեց Մօպէրթէն՝ դառն մը մտածելէ ետքը։

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

նակ. Օր. Նոյեմի և. եղբայրը Վրթանէս Լ. Գարամանեան՝ 255 հատ ոսկի, Մրգավաճառ Յ. վճանէս ոգա ի Կէսիկ Փաշա՝ 62 ոսկի, Կոլեկտոր Ալիկ աղա՝ 2 հատ փոքր դրամներ արծաթեայ։

Օգնութեան ամսոյ մէջ սիրայօժար թողթերի խառնը եղած է 2075 ղր.։

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ ազնիւ արհեստաւորաց որոնք իրենց բարի տրամադրութեան համաձայն օգնեցին ամսոյ մէջ եւ հիւանդանոց այցելելով ունեցան բոլոր պատշաճ պատկառելինները և որոնք են՝ Պոլի Փոլոյեն՝ Արմենակ աղա, Գուլ Գարոյեն՝ Ազնաւ և Փիլիպոս աղայք, Սամաթիայեն՝ Համբար աղա Յարութիւնեան և Համբար աղա Հովեանեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. Ալյանոսեան — Գրիգոր Խ. Էվլեինեան

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ, չերամի հունտերուն պատրաստութեան և վաճառման մասին դրուած է. Կայս. Իրադէով հաստատուած 1318 մայիս 12ի կանոնագրին Ա. յօդուածին երրորդ հատուածին համաձայն, Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի բացուի մրցում մը, որուն պիտի մասնակցին բոլոր մասնագէտ պաշտօնեաները, որոնք քննութենէ մը ետք, Կ. Պոլսոյ մէջ և Պրուսայի և Իզմիրի հունտերուն, ինչպէս նաև Իզմիտի գաւառակին մէջ, չերամաբուծութեան քննիչներ պիտի անուանուին և մասնաւորապէս պիտի գրաւին նաև չերամի հունտերուն պատրաստութեան և չերամաբուծութեան քննութեամբ։ Ցիշեալ պաշտօնեաները, որոնց թիւը կոչուած պիտի ունենայ պաշտօնի պէտքերէն, պիտի առնեն 600 ղր. ի ամսաթոշակ մը, ինչպէս նաև իրենց փոխադրութեանց ծախքերը։ Ընտրելիները պէտք է ունենան՝ Օսմ. Կայսրութեան երկրագործական վարժարաններէն մէկուն կամ Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանէն տրուած վկայական մը, և իրենց ներկայացուցած քննութիւններով ընդհանրապէս պիտի ըլլան՝ հունտերու պատրաստութեան, չերամաբուծութեան, ինչպէս նաև թթենիններու ու թթենիներու վարակուած հիւանդութեանց վերաբերեալ խնդիրներու գրական ու գործնական մասերուն վրայ։ Գրաւոր քննութիւն մը անցնելէ ետք պաշտօնի կոչուածները պէտք է որ ցանկան ամեն վերցնելով պաշտօնները կատարել, ուր որ ալ ղրկուին։ Ընտրելիները պէտք է որ իրենց քննութեանց մասնակցութեան խնդրանքին հետ ղրկեն նաև իրենց վկայականը, մինչեւ հոկտ. 21 (Հ. Տ.), կամ Երկրագործական նախարարութեան, կամ Հանր. Պարտուց Վարչութեան՝ ի Կ. Պոլիս, և գաւառներու մէջ Պրուսայի և Իզմիրի Հանր. Պարտուց Վարչութեան տնօրէնութիւններուն, Իզմիրի Կեդր. տնօրէնութեան և կամ աւանց յարակից հիւպատոսին։

Ընտրելիները, հոկտ. 28 (Հ. Տ.), երկուշաբթի օրը պէտք է ներկայանան Կ. Պոլսոյ մէջ քննիչ յանձնաժողովին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

9/22 հոկտ. 1902 — 5—8

ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

ԵՒ

ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Օ ԲՐԷՆԹԱՆ

Գ. ԳԱՆԳՕՓՈՒԼՕ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

ՊԵՐԱ. ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ. ԿԱԼԱԹԱ ՍԷՐԱՅԻ ԿԱՑԵ. ԼԻՍԷԻՆ ԴԷՄ

Թիւ 206

Կը ծանուցուի յարգոյ հասարակութեան թէ այս երկուշաբթի օրէն սկսեալ Օ ԲՐԷՆԹԱՆ նորաձեւութեանց վաճառատան բոլոր ապրանքները ընդհանուր և վերջնական կերպով ի վաճառ հանուած են։ Այս վաճառումը իրական առիթն բացառիկ մը կ'ընծայէ ամէն կարգէ ապրանքներ գնելու իրենց իսկական արժէքէն կէս գինը վճարելով։

10—4

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱԼՕՇՆԵՐ

Այրերու, կիներու և տղոց համար, բուն ռուսական ապրանք և անզուգական պատրաստութեամբ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍԻ

Պերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 192

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH & MERCANTILE
ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԻԼ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800 ԻՆ



Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	15,722,693	» »
1900ի շահ. Թ.	3,308,106	» »

NORTHERN INSURANCE COMP.
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836 ԻՆ



Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	5,898,800	» »
1901ի հասոյթը	1,332,600	» »

Այս ընկերութիւնք հաստատուած իրենց ընդարձակ բազմամեայ վստահութեան համար կը գործեն և կ'ապահովագրեն կալուածներ, կահ-կարասիք, վաճառք եւն. ԽԻՍՏ ԳԻՒՐԱՄԱՑՉԵԼԻ ԳՆՈՎ, ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԶԱՆ ՈՐ ՈՒՐԻՇ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

Միայն տարի հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԿՈՒՔՆ ՈՒԹ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկի է։

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — MARITIME INSURANCE Co.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 130,000

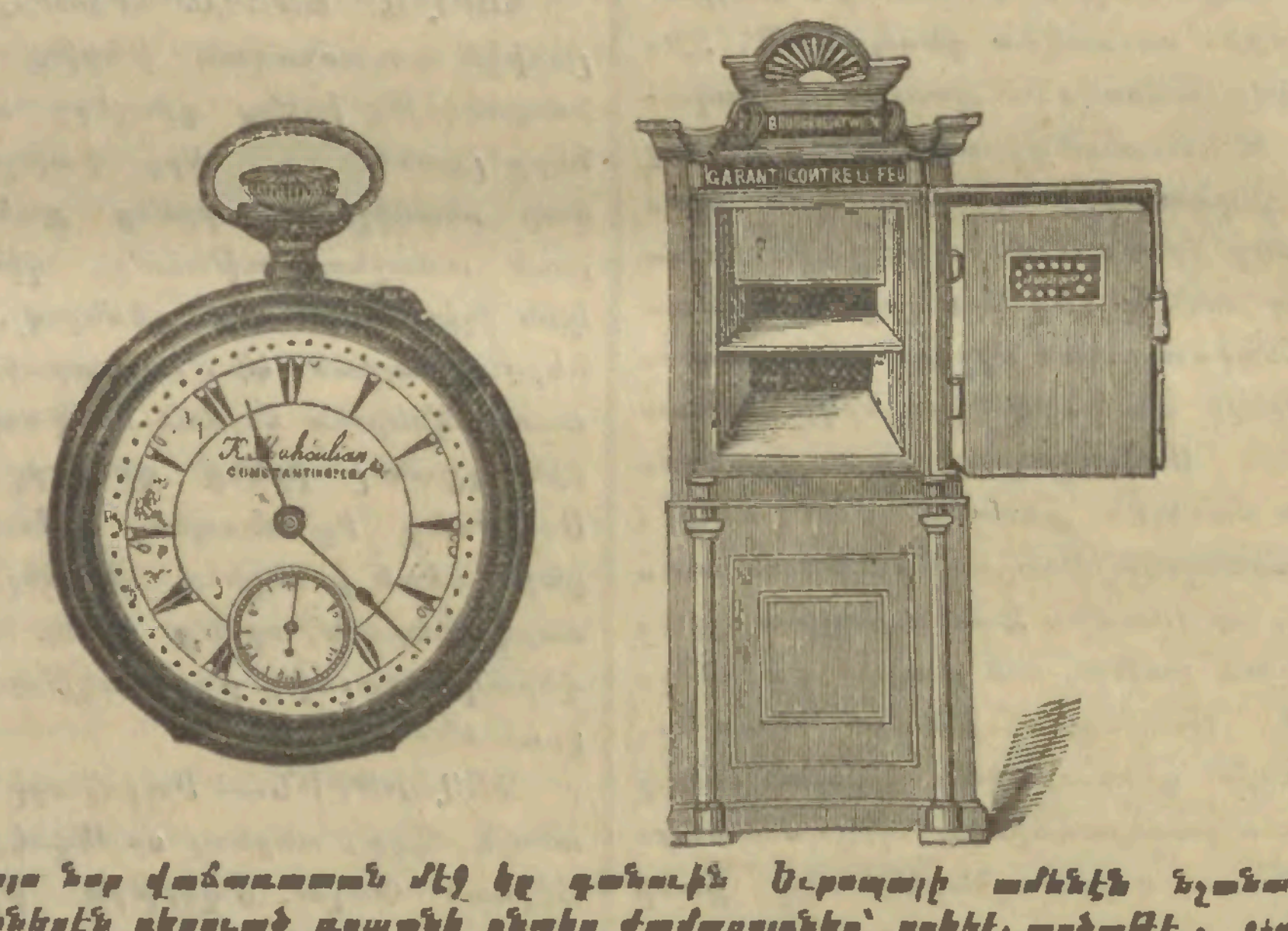
Այս ընկերութիւնն ծով ցամաքով ու ապահովագրութեան մէջ բնագրուած ապրանքներ և գործարանները ինչպէս նաև ամենահին թեթեւագոյն ապահովագրութիւն կ'ընէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ. Գ. Ճ. ՍԻՐԱՔԵԱՆ.— ԳԱԼԱԹԻԱ ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ԲԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 22

Գ. ՄԱԳՈՒԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐՔԷՃԻ ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ՊՈՂՈՏԱՅԻՆ ՎՐԱՅ ԹԻՒ 24, ՔԷՕՓՐԻՒԼԻ ԽԱՆԻՆ ՏԱԿԸ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԵՒ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ



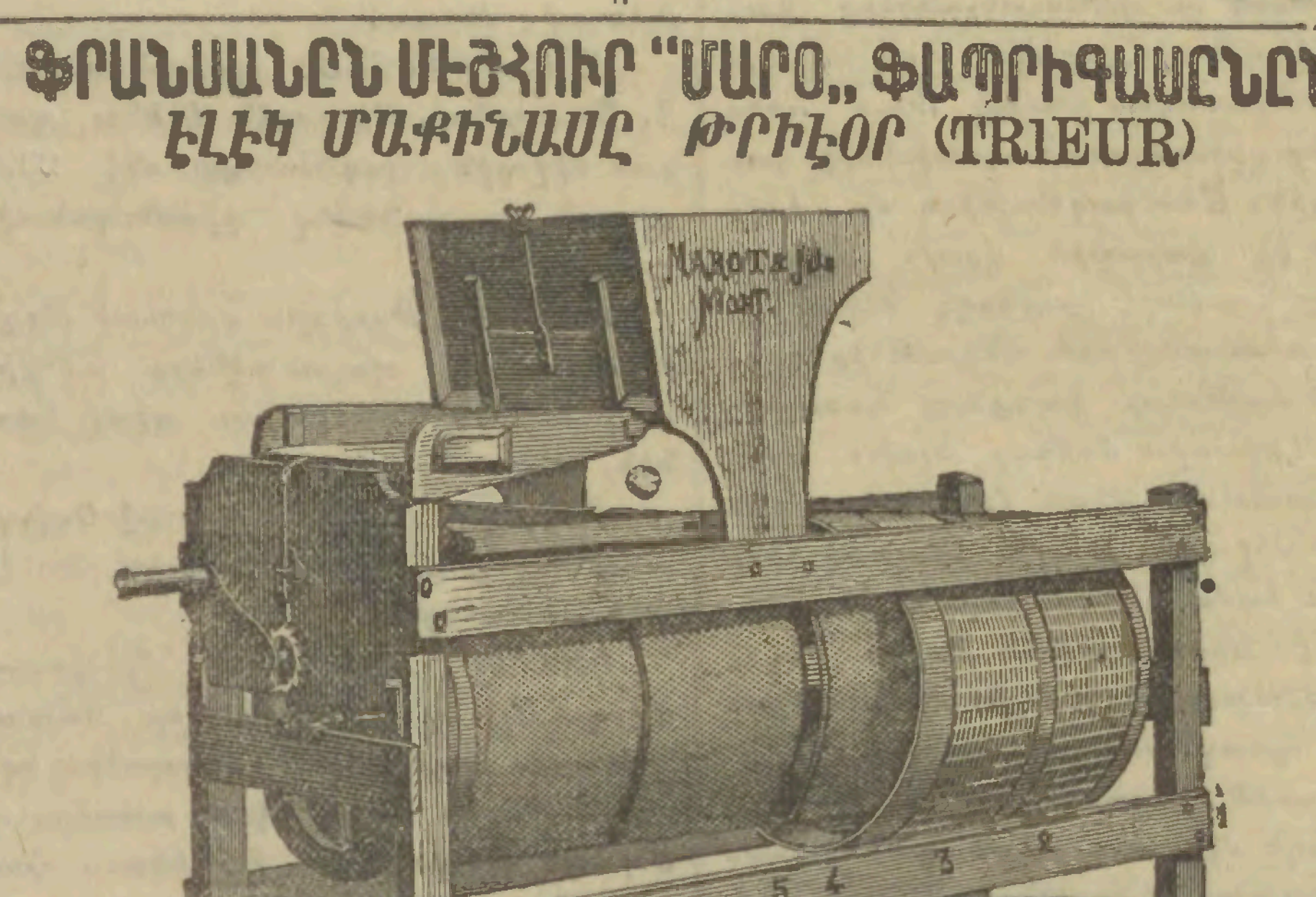
Մեր այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին Եւրոպայի ամենէն նշանաւոր գործարաններէն բերուած գրպանի ընտիր ժամացոյցներ՝ ոսկիէ, արծաթէ, օսլաէ և նիքելէ, ինչպէս նաև սեղանի վրայ դրուելիք և պատի ժամացոյցներ, որոնք կ'երթան լարուելով 24 ժամ, շաբաթը, կամ 15 օրը անգամ մը։ Կը գտնուին ոսկի, արծաթ շղթաներ, պայուսակներ, օղեր, և նուէր տալու յարմար ընտիր առարկաներ։ Վերջինչեալ օսլայէ (Նիւ-Եօրք կնիքով) ժամացոյցներու գինն է 100 ղր., մէկ կողմը ապակիով՝ արծաթ 130 ղր., երկու կողմը կափարիչով՝ արծաթ 140 ղր.։ Գրպանի ժամացոյցներու մէջ մասնաւորապէս կը յանձնարարուին «Նիւ Եօրք» կնիքը ունեցողները, որովհետեւ ասոնք քրոնօմէդրային նման լաւ կը քալեն։

Այն դրամարկղը որուն պատկերը կ'երեւայ, Վիեննայի հռչակաւոր Bruder Hesky գործարանին կը պատկանի, ապահովութիւն ընելու է ասոր կնիքին, զոր չունեցողը կեղծ է։ Այս վիեննական ներէն զատ, վաճառատանս մէջ կը գտնուին բնիկ արհեստաւորներու յատուկ ձեւով շինուած դրամարկղներ ալ, որոնց գինն է 3½ Օսմ. ոսկի միայն։ Գաւառներէն եղած ապրանքները մեծ խնամով և փութով կը գործադրուին։

72—1

Քիլօնոց			Քիլօնոց		
170	մէկ կողմանքով	6 Օսմ. ոսկի	330	քիլօնոց երեք կողմանքով	10 Օսմ. ոսկի
170	երկու »	7 » »	400	» » »	12 » »
250	» »	8 » »	500	» » »	14 » »

ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ՄԵՇՀՈՒՐ "ՄԱՐՕ,, ՖԱՊՐԻԳԱՍԸՆԸՆ ԷԼԷԿ ՄԱՔԻՆԱՍԸ ԹՐԻԷՕՐ (TRIEUR)



Չիւֆթչիյէ պիլխասսա թավսիյէսի լազըմ կէլէն պու միւքէմմէլ ալեթին էհէմմիյէթ վէ էլզէմիյէթի աերէձէի վիւճուտտէ տիր։ Էյի ճինս պուղտայ մահսուլը ալապիլմէք իչին, հէր հալտէ էյի թօխում զէրր իթմէք, վէ միւնթեխապ էյի թօխումլըգ ելտէ էտեպիլմէք իչին տէ գռլպիրլէր մաւճիպ պու մաքինէ ատէն կէչիրմէք լազըմ տըր։ Պու էհէմ պիւթիւն էրպապը ֆէննը զըրաաթըն վէ հէրքի պույտայլարըն բիրտոգուրըն հիմայէսի նօգթայի նազարընտան իյի պիլմէ ու ամիգ թահգիգ վէ թեսպիթ իթմիշ օլան Տերապոտէք Թիճարէթ վէ Զրաաթ Օտասընըն տախի թանգիտ իթթիրաֆ վէ թաստիգինէտ տիր։

Պու ալէթը միւքէմմէլ աբրը վէ պուղտայ միյանընտա պուլունան չավտար վէ սաիրէ ֆէնա վէ զարարլըգ վէ աճրէ կիպի խարտալը թօխումլարըն ֆիշֆերէնիի պարէ պարը այըրմայարագ պուղտայը կիւզէլէէ թեմիզլէյէրէք ատէն, անըն ուֆագ վէ օրթա պոյլարընը տախի թէֆրիգ իտէր՝ պէլլի թօխումլըգա գուլլանըլմագ գապիլիյէթ վէ իրի տանէլի պուղտայի թէֆրիգ իտէր նէ կիւզէլ օլան աա պու տըր։

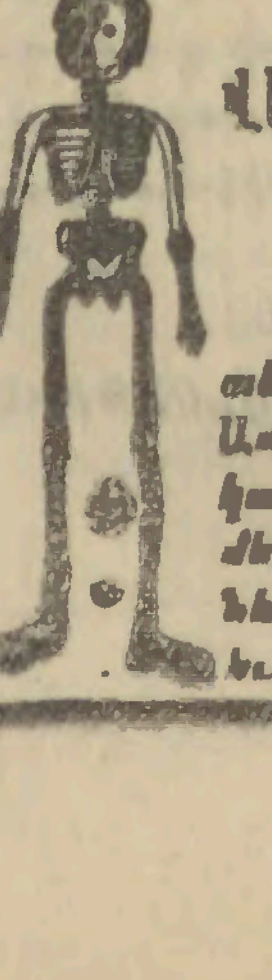
Մաքինէլէրի պուլունտուրան օլան պու մաքինէ, վէ տիկէր հէր նէվ էտէվաթը զըրաիյէ միւքէմմէլէն Գալաթաա Մահմուտիյէ ճատտէսինտէ Թ. ՄՈԼՑՕՎԱՔ վէ ՇԻՐԻՔԷԹԼԵՐԻՆ 57 նումերօյու մաղազալարընտա սաթըլմագտա տըր։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՑԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԴՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պաղճէքափու, Ճիկալ Օղլու Խանի կից, թիւ 1.

Զինքր Սրկիր մաղազայ



Վերջինչեալ վաճառատան մէջ ախտաբուժական եւ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կոխիչ եւ կարծր լաստիկէ (ռուպպերէ) առարկաներ, ռետինէ կոճղներ (ֆուտք պուղի)։ տեսակ տեսակ գրկաններ (չիւրիխ), ելեկտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հասակաչափներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսքոփ), փոքր եւ մեծ մանրադիտակ ապակիներ, նոր տեսակ ակնոցներ ալ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐՁ ՕՐԱՑՈՅՑ 1903 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Գին 1 ղր.

Հրատարակուեցաւ Հիւանդանոցի պարզ օրացոյցը նախորդ տարիներէ աւելի ճոխացեալ և մաքուր տպագրութեամբ։

Ինչպէս մէկ քանի տարիներէ ի վեր, նոյնպէս և այս անգամ պարզ օրացոյցը իր ամփոփական պարունակութենէն զատ, ի բացառնչիւր ժամերգութեանց և տօնացուցութեանց մասին մանրամասն ծանօթութիւններ կը պարունակէ, և օրացոյցի սկիզբը բարձրապատիւ հեղինակութեան մը կոչմէ պատրաստուած պաշտամանց ընդհանուր կէսերու մասին յատուկ խրատականն ալ կը կցուած է։

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ այժմէն յայտարարել թէ՝ միայն Հիւանդանոցս օրացոյցն է որուն հեղինակութիւնը հաստատուելով վաւերացուած ու արտօնուած է Պատրիարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր ըլլալ անոնց կողքերուն վրայ դրուած կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի, 1903»։

Անցեալ տարի լիոյն և հինգ հազարէ չափ պարզ օրացոյց սպառած ըլլալով, օրացոյցի հասոյթը կարեւոր և անհրաժեշտ գործած է Հիւանդանոցիս համար, որուն՝ այդ հասոյթէն աւելի արդիւնաւորման արգանդ պէտք ունենալը հարկ չկայ բացատրել։ Ուստի Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ ամէն բարեսէր ազգայինք պիտի փութան գէթ մէկ մէկ օրինակ գնել անոնցմէ, ոչ միայն օրացոյց մը գնած ըլլալու, այլ և մեծ հաստատութեան մը մէջ խնամուած 1100 պատսպարեալ աղքատ մը գրած ըլլալու գիտակցութեամբ։

Կը գտնուի Հիւանդանոցի գրասենեակին ի Մեծ-Նոր-Խան և բոլոր գրավաճառաց քով։ (Կնիք)

12—5

ՋԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

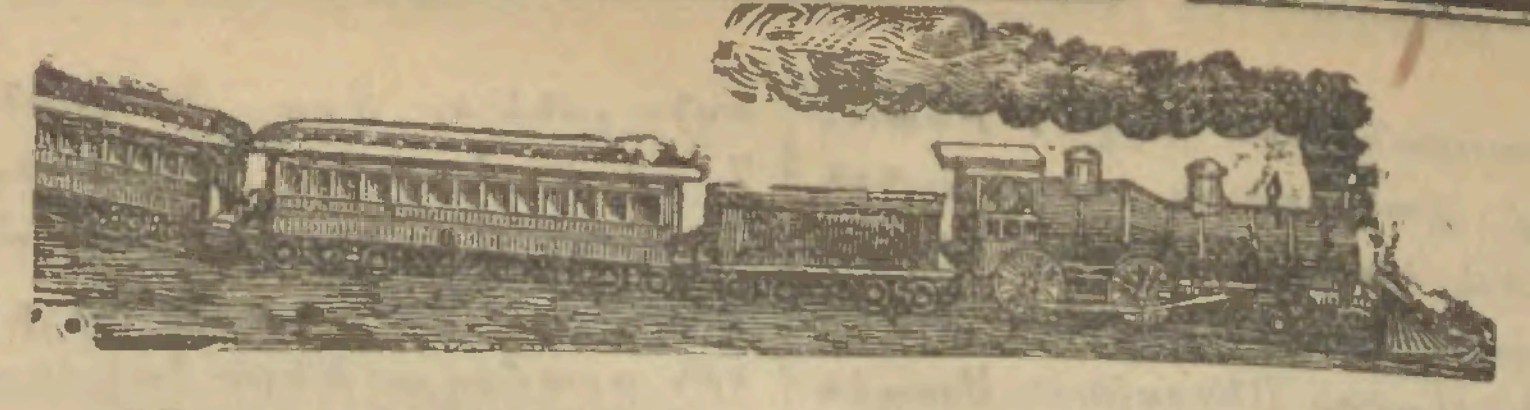
ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹ

14 ԹԻՒ ԹԻՒԹԻՒՆ ԿԷՕՄՐԻԿԻԻ 14 ԹԻՒ

Այս սիկարի թուղթերը, որոնք խաբեբայ նշանը կը կրեն, իրենց ընտիր ազնուութեանց հետեւանօք մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալով, շատ մը կեղծիքը երեւան ելած են։ Կեղծարարները բուն դէմ օրինական միջոցներ ձեռք առնուած են թէեւ, բայց կը յանձնարարուի յարգոյ յաճախորդներուն ալ, որ մասնաւոր ուշադրութիւն ընեն նոյն թուղթերու տետրակին, ինչպէս նաև Թիւթիւն Կէօմրիւկի թիւ 14, մեր վաճառատան յատուկ վաճառատնիչին։ որովհետեւ ծխավաճառներէ ոմանք, աւելի տոկոս շահելու փափաքով, յաճախորդները կը խաբեն, և մեր ընտիր ու զուտ թուղթին տեղ վար տեսակ և կեղծ թուղթեր քսել կ'աշխատին։ Ամէն պարագայի մէջ կրկին ու կրկին կը յանձնարարենք մասնաւորապէս ուշադրութիւն ընել խաբեբայ նշանին, և Թիւթիւն Կէօմրիւկի պաղպաջին վրայ թիւ 14 որ վաճառատանն վաճառանիշն է։ 78—93

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ„Ը ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Արդէն Գատըգիւղի նաւամատոյցը ամէն օր Սուրհանդակ կը գտնուի, բայց Գատըգիւղցիներէն շատերը փափաք յայտնած էին որ գիւղին մէջ մասնաւոր տեղ մը գտնուի Սուրհանդակը։ Այս փափաքին գոհացում կուտայ՝ Գատըգիւղի Կալի ընկերութեան դիմացը գտնուող խան Տրգատ էֆ., որուն մթերանոցը ամէն օր կը գտնուի Սուրհանդակը։ Փափաքողները օրուան ամէն մէկ ժամուն հոն պատրաստ պիտի գտնեն մեր թերթը։



ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ ՑՈՒՑԱԿԸ 1902 ՆՈՅ. 1 ԷՆ (Ն. Տ.) ՍԿՍԵԱԼ

ԵՐԹ — ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ԲԷՆՏԻՔԻ ԳԻԾ

ԿՈՒՄ. ԹԻՒ	2*	34	4	6		8	36	10	12
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ճմբ.	Ա. Ճ.	Ճմբ.	Ճմբ.		Ճմբ.	Ապ. Ճ.	Ճմբ.	Ճմբ.
	Առա.	Առա.	Առա.	Առա.		Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ մկ.	1 20	1 35	3 33	5 30		7 8	08 15	10 30	11 30
Հայտար փաշա ժմ.	1 45	2	3 58	5 55		7 33	08 40	10 55	11 55
մեկնում	1 55	2 25	4 8	6 05		7 43	08 55	11 05	12 05
Գըզըլ Թոփրագ	2 1	— —	4 14	6 11		7 50	09 5	11 11	12 11
Ֆէներ Պէօսթան	2 5	2 36	4 17	6 14		7 54	09 9	11 15	12 14
Կէօզ Թեփէ	2 9	— —	4 21	6 18		7 58	09 15	11 19	12 18
Էրէն Քէօյ	2 13	2 47	4 26	6 23		8 4	09 21	11 24	12 22
Պօսթանճը	2 20	2 57	4 32	6 29		8 10	09 31	11 30	12 28
Մալթեփէ	2 28	3 08	4 40	6 37		8 19	09 44	11 38	12 36
Գարթալ	2 39	3 22	4 51	6 48		8 31	10 1	11 48	12 46
Բէնտիք ժմ.	2 46	3 32	4 58	6 55		8 39	10 11	11 55	12 53

ԴԱՐՁ

ԿՈՒՄ. ԹԻՒ	1**	3***	5****	7	31		9	11	13	33
ԿԱՅԱՐԱՆ	Ճմբ.	Ճմբ.	Ճմբ.	Ճմբ.	Ապր. Ճմբ.		Ճմբ.	Ճմբ.	Ճմբ.	Ապր. Ճմբ.
	Առա.	Առա.	Առա.	Առա.	Առա.		Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.	Իրիկ.
ԲԷՆՏԻՔ մկ.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37		6 38	8 20	9 52	11 19
Գարթալ	1 33	02 02	2 37	3 23	4 50		6 47	8 30	10 2	11 27
Մալթեփէ	1 43	02 12	2 47	3 33	5 5		6 57	8 41	10 14	11 38
Պօսթանճը	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19		7 05	8 51	10 25	11 46
Էրէն Քէօյ	1 58	2 28	3 3	3 50	5 32		7 12	8 59	10 34	11 53
Կէօզ Թեփէ	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36		7 16	9 03	10 38	11 57
Ֆէներ Պէօ.	2 7	2 37	3 11	3 58	5 41		7 20	9 09	10 43	12 1
Գըզըլ Թոփ.	2 10	2 40	3 14	4 01	5 45		7 23	9 13	10 47	12 4
Հ. փաշա ժմ.	2 15	2 45	3 19	4 06	5 53		7 28	9 19	10 53	12 9
մեկնում	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5		7 38	9 27	11 —	12 15
Կամուրջ ժ.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30		8 03	9 52	11 25	12 40

(*) Այս կառախումբը պիտի երթեւեկէ 1903 փետր. 1էն սկսեալ։
(**) Այս կառախումբը պիտի երթեւեկէ 1903 փետր. 1էն սկսեալ։
(***) Այս կառախումբը պիտի երթեւեկէ 1902 նոյեմբեր 1էն մինչեւ 15 և 1903 յնվ. 16էն մինչեւ 31
(****) Այս կառախումբը պիտի երթեւեկէ 1902 նոյ. 16էն մինչեւ 1903 Յունվ. 15 և 1903 փետր. 1էն սկսեալ։

ԵՐԹ — ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ—ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ — ԴԱՐՁ

ԿՈՒՄ. ԹԻՒ / ԿԱՅԱՐԱՆ	34 Ապ. և Ճմբ.	36 Ապ. և Ճմբ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ	1 35	8 15
Հայտար Փաշա ժմ.	2	8 40
մկն.	2 25	8 55
Գըզըլ Թոփրագ		9 5
Ֆէն. Պէօսթան	2 36	9 9
Կէօզ Թեփէ		9 15
Էրէն Քէօյ ժմ.	2 47	9 21
մկն.		
Պօսթանճը	2 57	9 31
Մալթեփէ	3 8	9 44
Գարթալ	3 22	10 01
Բէնտիք ժմ.	3 32	10 11
մկն.	3 37	10 21
Թուզլա	3 59	10 46
Կէպզէ	4 19	11 10
Տիլ Իսքէլէսի	4 41	11 37
Թավշանճըլ	4 51	11 47
Հէրէքէ	5 08	12 06
Եարըմճա	5 29	12 30
Թիւթիւն Չիֆթլիկ	5 42	12 44
Տէրինճէ	5 53	12 57
ԻԶՄԻԴ ժմ.	6 7	1 13
մկն.	6 27	
Գէօյնիւք Տէրպէնտ	7 2	
Սափանճա	7 26	
Համիտիյէ	7 50	
Կէյվէ	8 34	
Ակ Հիսար	8 56	
Մէքէճէ	9 26	
Լէֆքէ	9 50	
Վեզիր Խան	10 25	
Պիլէճիկ ժմ.	11 06	
մկն.	11 20	
Գարաքէօյ	12 30	
Գօզէիւք	1 15	
Ին Էօնիւ	2 5	
Չուգուր Հիսար	2 38	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ժմ. իրիկ.	3 15	
կառ. թիւ 122	Առա.	
Էսկի Շէհիր մկն.	1	
Ք. Բուճաղը	1 44	
Ալփքէօյ	2 24	
Պէյլիք Ահըր	4	
Սարըքէօյ	4 9	
Պէյլէր	4 58	
Օսմանլը	5 35	
Պէյ ըլխա Քէօփրիւ	6 9	
Պօլաթլը	7 08	
Մալըքէօյ	8 21	
Եէնիճէքէօյ	9 15	
ԷՆԿԻՒՐԻ ժմ.	10	

ԹԻՒ ԿՈՒՄ. / ԿԱՅԱՐԱՆ	121 Ապ. և Ճմբ.	31 Ապ. և Ճմբ.
	Առա.	
ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ մկն.	2 —	
Եէնիճէքէօյ	2 47	
Մալըքէօյ	3 49	
Պօլաթլը	5 16	
Պէյ ըլխա Քէօփրիւ	6	
Օսմանլը	6 27	
Պէյլէր	7 4	
Սարըքէօյ	8 01	
Պէյլիք Ահըր	8 58	
Ալփքէօյ	9 46	
Ք. Բուճաղը	10 18	
Էսքիշէհիր ժմ. իրիկ.	11	
կառ. թիւ 33	Առա.	
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ մկն.	11 40	
Չուգուր Հիսար	12 16	
Ին Էօնիւ	12 48	
Գօզէիւք	1 24	
Գարաքէօյ	1 58	
ՊԻԼԷՃԻՔ ժմ.	2 48	
մկն.	2 58	
Վեզիր Խան	3 34	
Լէֆքէ	4 09	
Մէքէճէ	4 40	
Ակ Հիսար	5 06	
Կէյվէ	5 28	
Համիտիյէ	6 20	
Սափանճա	6 36	
Գէօյնիւք Տէրպէնտ	7 1	
ԻԶՄԻԴ ժմ.	7 33	Առա.
մկն.	7 58	1 35
Տէրինճէ	8 7	1 53
Թիւթիւն Չիֆթլիկ	8 18	2 4
Եարըմճա	9 30	2 16
Հէրէքէ	8 55	2 43
Թավշանճըլ	9 5	2 54
Տիլ Իսքէլէսի	9 14	3 10
Կէպզէ	9 40	3 33
Թուզլա	10	4 —
Բէնտիք ժմ.	10 20	4 21
մկն.	10 30	4 37
Գարթալ	10 44	4 50
Մալթեփէ	11 1	5 5
Պօսթանճը	11 14	5 19
Էրէնքէօյ	11 26	5 32
Կէօզ Թեփէ	— —	5 35
Ֆէներ Պէօսթան	11 37	5 41
Գըզըլ Թոփրագ	— —	5 45
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ժմ.	11 46	5 53
մկն.	12 5	6 5
Հաս. ԿԱՄՈՒՐՋ ժմ.	12 30	6 30
	իրիկ.	առա.

Ծանօթ.—Կամուրջէն ղրկուելիք կամ Կամուրջ ղրկուելիք բեռներու արձանագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ հետեւեալ կառախումբերուն համար միայն.— Ա. Կամուրջին համար թիւ 3, կամ 5 31, 11 13, 33։— Բ. Կամուրջէն թիւ 34, 6, 36, 10, 12։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ / ԿԱՅԱՐԱՆ	224 Ապ. և Ճմբ.	ԴԱՐՁ / ԿԱՅԱՐԱՆ	223 Ապ. և Ճմբ.
	Առա.		Առա.
ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ մկ.	12	ԳՕՆԻԱ մկն.	12
Քէօգլէ Գըզըք	12 42	Բուճաղ Գըզըլ	12 42
Սէյիտ. Բուճաղ	1 39	Մէյտան	1 47
Ալայունթ	2 33	Սէրայ Ինի	2 27
Չէօփլիւքլէր	3 15	Գասըմ Խանը	3 09
Տէյլէր	4 10	Չիլլէ	4 03
Իհսանիյէ	4 39	Զադըրլը	4 35
Համամ	5 03	Ալքըր գէօյ	5 13
Ղազլըք Համամ	5 14	Աք Շէհիր	5 53
Աֆիոն Գարահիս.	6 1	Եազան	6 15
Գէօյնիւք Զող.	6 41	Իհսանլը	6 40
Չայ	7 36	Չայ	7 33
Իհսանլը	8 21	Գէյ. Զող.	8 20
Եազան	8 45	Աֆիոն Գարահիս.	9 13
Աքշէհիր	9 16	Ղազլըք Համ.	9 44
Ալքըր գէօյ	9 48	Համամ	9 53
Զադըրլը	10 30	Իհսանիյէ	10 20
Չիլլէ	11 08	Տէյլէր	11 5
Գասըմ Խանը	11 55	Չէօփլիւքլէր	11 53
Սէրայ Ինի	12 50	Ալայունթ	12 42
Մէյտան	01 22	Սէյ. Բուճաղ	1 38
Բուճաղ Գըզըլ	02 22	Քէօգլէ Գըզըք	2 20
ԳՕՆԻԱ ժմ.	3	ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ժմ.	3
	իրիկ.		իրիկ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏ—ՔԷՕԹԱՀԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

կառ. թիւ	322	324
	առա.	իրիկուն
Ալայունթ մկ.	2 35	12 45
Քէօթահիա ժմ.	2 55	1 5

ԴԱՐՁ

	321	323
	առա.	իրիկուն
Քէօթահիա մկ.	1 40	11 45
Ալայունթ ժմ.	2 —	12 5

ՀԱՄԻՏԻԷ-ԱՏԱՓԱԶԱՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

	421	423
	առա.	իրիկ.
Համիտիյէ մկ.	6 30	8 —
Ատափազար ժմ.	6 48	8 18

ԴԱՐՁ

	422	424
	առա.	իրիկ.
Ատափազար մկ.	5 42	7 12
Համիտիյէ ժմ.	6 —	7 30

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ

ՀԵՒ ԸՆԿ

Գալաթա, Մահմուտիյէ Ճատտէսի, թիւ 271, ի վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շղարշներ և քօղեր, ինչպէս նաև եկեղեցիներու և ննջեցեալ թաղման արարողութեան համար ամէն տեսակ շղարշներ և քօղեր։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը ալ ունենալով վաճառատանս, յանձնարարուած անուշները և գանազան շաքարեղէն ներ մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին նաև Ֆոնտան և ուրիշ տեսակ շաքարեղէններու հաց մթերքներ։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք մեծ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։

104—98